Selyem Zsuzsa

Az árulás elviselhetetlen szordínója

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXIII. évfolyam, 34. szám, 2019. augusztus 23.

Mészöly Miklós: Sötét jelek. 2. kiadás. Jelenkor Kiadó, Budapest, 2019, 462 oldal, 3999 Ft

A kötet az életműkiadás részeként 2019-ben jelent meg másodszor, úgy, ahogyan 1957-ben Mészöly összeállította, 15 elbeszélés *Agyagos utak*, és 9 mese *Az elvarázsolt tűzoltózenekar* címmel, nem időrendben, de mindenhol feltüntetve a keletkezési évszámot. A legkorábbi írás az *Állatok, emberek*, 1948-as, első könyvének, a *Vadvizek*nek megjelenési éve. Ez az első olyan szöveg az életműben, amely érinti a mészölyi antropológiát meghatározó háborús tapasztalatot. Mint azt a Szigeti Lászlóval készített beszélgetőkönyvben elmondja, Mészölyt nem a háború mint „puszta, lecsupaszított téma és históriai tény” érdekelte, hanem a háború előállította „személyes iszonyat és rettenet”. A bűnrészesség foglalkoztatta egy életen át, hogy a fronton, fegyverrel a kezében bizonyára ő is ölt. Nem keresett fölmentést. Elbeszélései föltárják a mindennapi helyzetekben is megjelenő gyilkos diszpozíciókat anélkül, hogy a kínálkozó humanista föloldozást vagy ellágyulást megengedné magának.